

Wiebren van Stralen, beleidsadviseur mest en milieu bij LTO, beantwoordt vragen over fosfaatrechten

Eindelijk helderheid rondom fosfaatrechten

Na lang wachten publiceerde staatssecretaris Martijn van Dam de brief over de invoering van de fosfaatrechten. Dat zorgt voor duidelijkheid voor de melkveehouderijsector, maar roept ook nog veel vragen op. Veeteelt legde de belangrijkste vragen voor aan Wiebren van Stralen, beleidsadviseur mest en milieu bij LTO.

tekst **Jaap van der Knaap**

De Nederlandse melkveehouderij krijgt een stelsel van fosfaatrechten, dat in werking treedt op 1 januari 2017. Vanaf die datum mogen melkveehouders niet meer fosfaat produceren dan waarvoor ze rechten hebben. Dat blijkt uit de brief die begin maart is vrijgegeven door staatssecretaris Martijn van Dam van Economische Zaken.

De brief zorgde voor veel reacties van veehouders, politieke woordvoerders en belangenorganisaties. De meest gehoorde reactie is dat het goed is dat er nu duidelijkheid is, maar dat de fosfaatrechten wel kostprijsverhogend zullen werken en de bedrijfsontwikkeling zullen remmen. Wie de brief goed leest, krijgt niet op alle vragen een antwoord. Beleidsadviseur mest en milieu bij LTO Wiebren van

Stralen helpt om helderheid te scheppen in het nieuwe rechtenstelsel.

Waarom komt er een generieke korting waardoor alle bedrijven vier tot maximaal acht procent gekort worden op fosfaatrechten?

‘Er is gekeken of het mogelijk was om bedrijven die de forse groei van de fosfaatproductie hebben veroorzaakt, meer te korten in de toekenning van de fosfaatrechten. Dat voelt als het meest rechtvaardige systeem, maar is juridisch niet houdbaar. Bedrijven die in het eerste half jaar van 2015 fors zijn gegroeid, hebben immers gewerkt binnen de kaders van de wet.’

‘Daarom zal er een generieke korting gelden voor alle melkveebedrijven. Dat zal bij veel boeren onrechtvaardig voelen,

maar hier gaat het landsbelang, lees het behoud van de derogatie, boven het individuele belang.’

Bedrijven met latente ruimte, een zogenoemd negatief fosfaatoverschot, krijgen voor een deel van deze ruimte extra fosfaatrechten. Wat betekent dat?

‘De latente ruimte zal bepaald worden aan de hand van de landbouwtelling van 2015. Die cijfers zijn nog niet beschikbaar. De cijfers van 2013 geven wel een goed beeld; destijds had 40 procent van de bedrijven een fosfaatoverschot dat kleiner was dan 0 kg. Ik schat in dat nu nog zeker een derde van de veehouders in deze categorie valt.’

‘Als je de volledige latente ruimte in zou vullen, is daarvoor 7 miljoen kg fosfaat nodig. Maar hoe meer deze latente ruimte wordt ingevuld met extra fosfaatrechten, des te groter zal de generieke korting worden. Immers, er valt maximaal 84,9 miljoen kg fosfaat te verdelen. Hoeveel er uiteindelijk uitgedeeld wordt, is nu nog onbekend, maar het is de bedoeling dat dit – indien mogelijk – het effect van de generieke korting compenseert.’

Wat zal de waarde van fosfaatrechten worden?

‘Daar is al veel over gespeculeerd, maar er valt eigenlijk geen zinnig woord over

te zeggen. Het zal een markt van vraag en aanbod zijn.'

De fosfaatrechten zijn geïntroduceerd om derogatie veilig te stellen. Hoe heilig is derogatie?
'Ongeveer 18.000 van de 21.000 bedrijven met graasdieren doen mee aan derogatie. Er is berekend dat het de sector 200 miljoen euro kost als we geen aanspraak meer kunnen maken op derogatie. De invoering van fosfaatrechten kost ook geld, maar valt in het niet bij dit bedrag. Derogatie laten vallen betekent dat er in plaats van 250 kg stikstof maar 170 kg stikstof per hectare mag worden aangewend. Dat zou een enorme krimp van de veestapel betekenen. Het laten vallen van derogatie is geen optie.'

Bij de overdracht van fosfaatrechten vindt afroming plaats. Waarom tien procent en geldt dat ook bij bedrijfsovername?

'LTO had ingezet op 25 procent afroming. Alle rechten die bij verkoop vrijkomen door afroming, hoeven immers niet meer generiek te worden gekort. De staatssecretaris heeft andere politieke afwegingen gemaakt. Het is nu niet bekend of afroming ook geldt bij bedrijfsoverdracht door familie. Als je kijkt naar invoering van rechtenstelsels in andere sectoren, dan ligt het voor de hand dat bij bedrijfs-overname andere afroomregels zullen gelden. Het is een punt waarover we zeker nog in gesprek gaan met het ministerie van Economische Zaken.'

Welke plaats neemt jongvee in dit stelsel van fosfaatrechten in?

'Jongvee telt gewoon mee op de peildatum. Een kalf telt voor 9,6 kg fosfaat, een pink voor 21,9 kg. Een koe met 8750 kg melk en een ureumgetal van 20 telt voor 42,7 kg. Degene die jongvee op de peildatum volgens de Rijksdienst voor Onder-

nemend Nederland (RVO) op naam had, krijgt ook de fosfaatrechten. Is jongvee uitbesteed bij de burens en is dat ook zo bij de RVO geregistreerd, dan krijgen de burens de fosfaatrechten.'

De peildatum is nu definitief 2 juli 2015. Waarom is daarvoor gekozen?

'LTO heeft zich ingezet voor een middeling van de eerste helft van 2015. Dat betekent het gemiddeld aantal aanwezige dieren in die periode. Er zijn namelijk bedrijven die de laatste maanden voor de peildatum hard zijn gegroeid. Die profiteren nu van deze peildatum. Bij de keuze van een middeling had het fosfaatoverschot zomaar 1 tot 1,5 miljoen kg lager kunnen zijn, waardoor de generieke korting lager zou uitvallen. De staatssecretaris heeft anders besloten, omdat hij zorgen had over de juridische houdbaarheid van een andere peildatum.'

Is het zeker dat de KringloopWijzer ingezet kan worden, zodat fosfaatefficiënte bedrijven zich kunnen blijven ontwikkelen?

'De KringloopWijzer moet nog een aantal wetenschappelijke toetsen doorstaan om deze goed geborgd te krijgen, zodat bijvoorbeeld Brussel de KringloopWijzer goedkeurt. Daar wordt hard aan gewerkt. De centrale database van de KringloopWijzer werkt steeds beter en voorkomt foutieve invoering van gegevens. Maar ook wat er op het erf gebeurt, vraagt om toezicht. Zit er echt zoveel gras in de kuil als er is opgegeven en hoeveel melk gaat er daadwerkelijk naar de kalfjes?'

Welke bedrijven komen in aanmerking voor de knelgevallenregeling?

'Knelgevallen zijn bedrijven die door bijzondere omstandigheden, door overmacht, op 2 juli minder dieren hadden dan normaal. Maar er zullen ook onder-

Film fosfaatrechten

Een reactie van drie veehouders op de fosfaatrechten vindt u in de Vee-teelt-app en op veeteelt.nl.

nemers zijn die onomkeerbare financiële verplichtingen zijn aangegaan, zoals het bouwen van een nieuwe stal. De vergunningprocedure duurde een aantal jaren en op het moment dat de stal bijna klaar was, waren er fosfaatrechten. Daar zou een deel van de fosfaatrechten in de regeling kunnen vallen. Dat wordt straks met het wetsvoorstel nog voorzien van criteria. Maar ik schat in dat alleen het aanvragen van een vergunning niet voldoende zal zijn om in aanmerking te komen voor de knelgevallenregeling.'

Zijn de fosfaatrechten blijvend of is er een einddatum afgesproken?

'Dat is nu nog onbekend; daar moet snel duidelijkheid over komen. Vooral fiscaal is dat belangrijk, omdat kopers van fosfaatrechten wel willen weten hoe lang de investering die ze aangaan geldig is.'

Wanneer is de wetgeving een feit?

'Met de ervaring rond de invoering van de Melkveewet zou het me niet verbazen dat rond het zomerreces de wettekst naar de Tweede Kamer wordt gestuurd en dat die eind van dit jaar door de Eerste Kamer kan worden behandeld. Dat de bekendmaking van de plannen zo lang duurde, heeft er ook mee te maken dat er lang is gewerkt aan voldoende politiek draagvlak. Een garantie geeft dat niet, maar zoals de kaarten nu liggen, lijkt er draagvlak te zijn voor de huidige plannen.'

